

עם "הפרגון":

באוסטריה-אונגריה:

לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה: 3.90 קראנען.

ברוסיה:

לשנה: 6 רויב, לחצי שנה: 3 רויב, לרבע שנה: 1.50.

בשאר ארצות:

באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 12 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פֿרנק, בעד חלוף האדריסה 20 קאפ, כחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פֿמיט 38 ה' 15 ק'.

תנאי החתימה:

באוסטריה-אונגריה:

לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה:

לשנה: 4 רויב, לחצי שנה: 2 רויב, לרבע שנה: 1 רויב.

בשאר ארצות:

באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פֿרנק, כחיר כל נומר 10 קאפ, 25 העללער.

Krakau, 11 Februar (29 Januar) 1903.

גליין יי.

קרנאוו יום ד', ה' שבט תרס"ג.

הבן: אשת רבי עקיבא (שיר), יעקב כהן. — פירות של חמשה עשר (ספור), יהודה שטיינברג. — חמשה עשר בשבט (צור), ג. טשורני. — הר סיני (צור). — רבי יוסף דילה רינה (אגדה המשך), ש. ל. נדרון. — חורים בברזיליה (צור). — הפלג הסתוב (אגדה, סוף), ז. שניאור. — חדשות. — ידיעות שונות. — מודעות.

אשת רבי עקיבא.*

והיא חולמת חלום: אישה שב רבי-תשיה
אחריו קהל תלמידים וקהל עם אחרים:
גם אביה בקאים... והיא — רק בזקיה
ומחבקה את שנימו, את שנימו...
מתוך בניה מתעורר: הנר תם וקבה
אך הנח באשכנז הספר וזרם.
עוד בזה תוסס החלום, אך חיש מהר היא שבה
ומנה לאור הירח...

מחזור

ראשה יבך באין אונים מול כתפה ותנומה
את שמורות עיניה על-כרחן עצמה:
עומד נלגל הפלג, וחשקה ועגומה
אמה עליה נרדמת;
רק שן-עקב עוד חורקה וקעץ מנסרת
ושאר הנר יהל עוד חלק פנתה.
יהל חלק פניה: ופשתן חוררת
הפיקה חן-מלכות בשנתה.

יעקב כהן

(*) בת בלבא שבוע העשיר שהיתה לאשה לעקיבא בן יוסף הרועה למרות רצון אביה, אשר נרש אותה מביתו, היא עזרה את אישה האהוב לה ללכת אל הישיבה ללמוד תורה עד היוצא לגדול בישראל. ובמשך השנים הרבות, שהיה בישיבה ככלל מחסור ועני.

פרות של המשה עשר.

(ספור).

© © ©

מארצם לחיין לארץ צמקו ויבשו; ואולם גם בהיותם יבשים, עודם מתוקים ושוכים הרבה יותר מן השזיפים המלאים והגדולים.

אבל הפרות הללו הם ביקר: אינם נקנים אלא בפרטות, ופרטות אינן מצויות ביד בני עניים. פרטות צריך לבקש מאת אבא ואמא, אף אבא מביט בכעס ושזוק, ואמא מזופת ואומרת: "מחי מתביש מדאנה: מאין אקה פפר לחם לארחת היום? ורעבתן זה — לפרות היא תאב!"

— צריך להתנאות היום מפרות, — גמר גער אהר בלבו, — אבל איכבה אבא החדרה בידים ריקות, בשעה שכל גער וגער בא וידיו מלאות פרות! טוב כי אאחר היום מעט, ובין פה יאכלו הנערים את פרותיהם!

ובכה חשב כל גער וגער בלבו, ויאחרו כלם; ויבאו כלם ברנע אהר אל החדר.

איש איש מהם חבש לארץ, לבל יראה בעיניו את התאנים המלאות והתמרים הנוצצים-לחם, הצמיקים השחחרחרים והרמונים האדמים, אשר ביד רעיו. איש איש מהם חשב בלבו, שכל חבריו מביטים בנבאי אל ידיו הריקות וצוחקים בהשא, — אבל כאשר ראו אחרי כן, שפקלם באו בידים ריקות, נתמלא לבם שמחה.

— גם אתה לא הבאת כלום? —

— אבא אמר: אין כסף. אני בביתי, וחוא לא נתן.

— אבי שתק, אבל נתן לא נתן פאבדי. נאמה?

— אני עשיתי עצמי כבוכה, אבל אמא קדמה ורבחה...

— גם אני הפצה, כמדומני, לבנות, אבל התחילה-נוערת.

— ומה געשה היום בשעת החפש?

— רעיון טוב עלה על לבי — ענה בצלאל הגדול שבנערים —

הבה יספר איש איש מאתנו איזו מעשיה יפה, ובלבד שתהיה מענין חבישה עשר.

— אז על דבר ארץ-ישראל — הוסיף גער אהר — ארץ-

ישראל היא מקום הפרות המתוקים שאוכלים היום.

בחדרו של שמואל המלמד היו לומדים נערים — רק מבני העניים; והיה אם בא איש לפני שמואל המלמד למסר את בנו על ידו — וישאל המלמד את האב: "העשיר אתה אם עני?" ואם ענה האב: "עשיר אני!" — שלחו מעל פניו, ולא קבל את בנו בחדרו.

ואהב שמואל את תלמידיו, וגם תלמידיו אהבוהו; ואל כל אשר חלה, ובכל אשר ישב — היו תלמידיו סובבים אותו ודבקים בו. וראו אותו שונאיו ומקנאיו בתוך עמו הקטן הזה ואמרו: "הנה התרנגלת על אפרוחיה!"

ולא ידעו הפתאים הללו, כי לא את גטות¹ הם אומרים, כי אם את שבתו של שמואל ונגותם הם, שחם כל-כך רעים, עד כי אפלו את הילדים התמימים אינם יכולים לאהב. ושמואל הוא כל-כך טוב, עד כי אפלו ילדים מפירים בו ואוהבים אותו.

ובבקר-בבקר יקומי התלמידים הטובים ועזבו מהר את בית אבותם, ורצו החדרה לקבל את פני מורם ולשמע תורה מפיהו; והתפאר כל גער וגער בלבבו לאמו: "אני אהיה הראשון, אשר אבקד את מורי ברפת הבקר." אבל תמיד היו באים בלם החדרה ברנע אהר, ויאלו היתה בכלם נשמה אחת — קראו כלם בקול אחד:

— שלום עליך, רבי ומורי!

— עליכם השלום, תלמידי, חביבי! — יענה שמואל בפנים

מאירות וישבו ללמד מתוך שמחה.

פעם אחת — זה היה ביום "המשה עשר בשבט" — קרה לכלם מקרה אחד: פקלם אחרו לבא החדרה.

ידעו הנערים, כי "המשה עשר" היום. ביום זה מביאים התלמידים אל הדרם מפרות ארץ ישראל: תמרים, רמונים, צמיקים, שחם, לפי דברי רבי, ענבי ארץ ישראל, שבהיותם תלויים שם אשכולות על גפנם, היו רעננים, גדולים ומלאים; אף מיום שנלו

¹ מתאנה, ² מאומה.

¹ גנות — חרפה.

ובין הסבכים מצאו להם מקלט : זאבים, שועלים, אריות, נמרים וכל חיה מזדונית.

ואילנו סרק עוד לא היו אז ביערים : כל העצים למיניהם נשאו פרי מתוק לחם.

— פתמרי ארץ ישראל ?

— במעט פתמרי ארץ ישראל ; אבל בני האדם לא אכלו מן הפרות המתוקים ההם, כי פחדו לבוא אל היער מפני האריות והנמרים, אשר נסתרו שם ; ופלו הפרות על הארץ ונרקבו, ואחרי כן התערו באדמה, וישלחו בדים.

ושנה שנה נפלים פרות ועושים בדים ; והבדים הולכים ורבים, הולכים וגדלים, הולכים ומתפתחים.

ונקם דור חדש ביער : עצים צעירים, רעננים, יפים, וקופים ! אף קמט קל לא נראה על קליפתם.

נרבו הצעירים, ויצר המקום ביער.

והזקנים היו אמנם סבלנים גדולים, גם הרשו לצעירים לשלח את ענפיהם הרבים אל בין ענפיהם הסבוכים, הענפים הזקנים ; ולא הקפידו גם אם שמו הצעירים ענפים על שקמיהם ונועיהם, אבל הצעירים התחילו להתאונן : צר לנו המקום ! איזה דרך פסל בחרם לכם, זקנים, לצמח אף לרחב ?! השמיקה, השמיקה ! ננבית את ענפינו למעלה !

והחרו הזקנים לדברי הצעירים, כי חשבו את הדברים לחרוף ונהדף כלפי השמים הקדושים ונקראו :

— מה אתם אומרים, נערים שובבים ?! לשמים ?! לשמים ?! לשמים ?! לשמים ?!

לשובבים הקדושים ?

— ומה כל הצעקה, שאתם מעמידים עלינו, ננסים ? — ענו הצעירים — אדרבה, אם קדושים השמים בעיניכם, הלא טוב לנו להתרומם אליהם, ונקדש גם אננו !

נהי ריב בין הזקנים ובין הצעירים, וגם דבי היער התערבו בדבר וחזו את דעתם, כי צדקו הזקנים בריבם ; אבל הצעירים הניעו עליהם בראש : יודעים אנחנו את חפצכם, פראים ! סבכים חדשים דרושים לכם בעד בניכם הקטנים ! צר לכם על חשבת היער שתתמעטו השמיקה, השמיקה נתרומם ! רב לנו להשתרג ולהתפתל יחד ; תראה גם אדמתנו, שיש שמים בהרים ממעל !

ונקצפו הצעירים על הזקנים, והזקנים — על הצעירים, מה עשו ? עמדו וקבעו "ראש השנה", ונקמו הזקנים להתפלל —

— והצעירים ?

— הצעירים, הם צעירים, לא ידעו "עבר".

והתפללו הזקנים לשמים, כי ישלחו רזון, חרב ונחמל' על הדור הצעיר המלעיב בקדושים.

— מוטב שימותו — קראו הזקנים — ולא יתדישו מנהגים וחלול קדש ביער !

והרבה אילנות אמרו : מוטב שנשארו ערירים, מחוליד בנים מחללי קדש פאולה !

C אבני ברר.

— גם על דבר יערים ואילנות — הציג בנימין הקטן בתלמידים — כי חמישה עשר הלא הוא ראש השנה לאילנות ! — וגם על צפרים, הלא הצפרים הם שכני האילנות, כמו שכתוב בפרוש : "מבין צפאים ותנו קולו" !

ונתייב העצה בעיני כל התלמידים ; ובאשר הגיעה ישעת החפשי, הפילו נזל מי יספר ראשונה, ויפל הנזל על בצלאל, ובצלאל מעמיד פנים של "ראש המדברים", מקמט מעט את מצחו, מתנה מראשו, שלא יפסיקוהו באמצע, ומתחיל לספר : — הדבר היה בשכר הנמים ; עוד בטרם ישולד תיבל קין — לזוש הפרול הראשון ; והיערים לא ידעו עוד אימת קרדם, והצמחים לא נקטפו עוד בידי אדם, ורק באשר הגיעה עתם למות, היו מתים מיתת נשיקה...

— מה זאת מיתת נשיקה ? — שאל בנימין הקטן.

— מיתת נשיקה היא מיתה בידי שמים.

— ומיתה בידי שמים מה היא ?

— מיתה בידי שמים היא, שלא יבדיל אדם, אבל אל תפסיקני, קמן !

— אז עוד לא חל ראש השנה ליערות בחמישה עשר בשבט."

— ואימתי חל ?

— אימתי ? בנזאי, בכל יום שהיו רוצים, היו עומדים ומתפללים, הלא יודעים אתם, שהאילנות הם "בעלי תפלה" ! ואולי היו עושים ראש השנה בעת שהרבה צפרים באו אל היער. את זאת איני יודע ברור ; אבל ברור הדבר שלא בחמישה עשר חל.

— ומתיכן ברור לך הדבר ?

— אם לא כן, לא היה ולא נברא כל הספור הזה, שאני מספר לכם, אבל למה זה תפסיקוני ?! הלא התנתי מראש ! רוצים אתם — פוסק אני לנמרה.

— לא, לא ! ספר, ואנחנו נחריש.

— השבעו לי !

כל הנערים הוציאו את ציציתיהם ונישקו, ובצלאל ישב אל ספורו :

— אז לא חל עוד ראש השנה לאילנות בחמישה עשר, והעצים לא פחדו עוד את הפרול ; ונודלו היערים לרחבם ולעמקם. — רק שאלה אחת, בצלאל ! מתיר אתה לי את שביעתי ?

— מתיר אני, אבל — רק שאלה אחת !

— מדוע רק לרחבם ולעמקם ולא לנבבם ?

— את זאת חפצתי בעצמי לבאר לכם : המה יראו פן יגברו הרבה-הרבה, עד כי יגועו ענפיהם בשמים הקדושים, בשמש הקדוש ובפוכבים הקדושים !

ונודלו העצים לרחבם ולעמקם, ולא נועזו גם להביט בפני השמים, ונהיו העצים אשר בנמים ההם — ננסים.

ונסתכבו העצים איש בענפי רעהו, עד כי לא יכלו עוד קני השמש לחדוד בעד העלים, ויהי חשך ביער ; והאדמה, אשר מתחת לעצים, לא ידעה אם יש שמים פרושים ממעל.

בחדש שבט. עת עצי היער יסקויעים בישנת החרף, וכל צמחי האדמה נמים תחת מכסה הישלג.
גם על הרב נגור לישון כל ימי החרף, על אשר עזר לריב, ועורר את הננסים הנקנים על הצעירים השואפים למעלה.
שמואל המלמד שכב אז על משתו, שכב והעלה עיניו מתוך מקטרתו הארצה; ובשמעו את שיחות הנערים, וישב בעיניו, וירב להעלות עיניו ממקטרתו לבל יראו הנערים את פניו, ולא יתבישו לספר את ספיריהם.

(סוף יבא).

יהודה שמנברג.

ויצא קצף גדול על היער, ויבא בו רזון וחרב ותנמל, וימותו צעירים ונקנים במיתות משנות; וגם אלה שישארו בחיים בא רקב בלבם. בישנה ההיא נולד "תובל-קין" — אבי לזרע קרדמות הברזל; ועל האילנות, אשר התפללו על ה"ערידות" ⁽¹⁾ יצא גור דין, שישארו אילני סרק לעולם ועד.

ולמען אשר לא יוסיפו עוד העצים להתפלל תפלה רעה קזאת — יצא גור דין על היער, שיחול ראש הישנה ישלח

⁽¹⁾ שלא להוליד בנים, Бездетство.

פֿערֿבֿי יוסף דילֿה רינה.

(אגדה.)

„יוסף, יוסף! חזק ואמץ, אל תירא ואל תחת! קום
ולך צפתה וקאת עד קבורת שמעון בן יוסף וישם אויער
את אשר תעשה.

נישאו את עיניהם ויראו והנה געל רכב האש וסוסי
האש אל בין העננים הפוערים באש להכה — געלמו.
— אבי, אבי, רכב ישראל ופרשיו! — קרא רבי
יוסף דילה רינה וחמשת תלמידיו ויפלו שנית על פניהם
ארצה ויכפו כפי מר מאד. בכה שכו לארץ עד אור
הבקר.

הבקר אור ויקומו האנשים וילכו לדרך, ויבאו
לפנות ערב עד טבריה, אשר על שפת ים כנרת. וישם
קבר רבי עקיבא הגבור הקדוש לעם ישראל; הוא הגבור
אשר גלחם תחת דגל בררובקא על עמו וארצו ואשר
סרקו האויבים את בשרו במסרקות של ברזל, והוא קרא
באותה שעה „שמע ישראל“. וסביב לקברו קברות עשרים
וארבעה אלף תלמידיו גבורי ישראל, אשר נפלו כלם
בחרב האויב במלחמה הנוראה ההיא. וילך יוסף דילה
רינה הוא וחמשת תלמידיו ויטבילו בים כנרת עשרים ושש
טבילות עשרים ושש פעמים וימחרו ויתקדשו מאד, ואחר
הלכו להתפלל על קברות הגבורים הקדושים האלה.

ויהי בחצות הלילה וישבו בינות לקברים ויקוננו על
חרבן המקדש במשפטם מדי לילה בלילה.

ערי קדשך היו מדבר.

ציון מדבר היתה.

ירושלים.....

ויהי בהנזירים את השם ירושלים—ותרער הארץ
מסתת ויתנעעו הקברים מסביב ויפתחו:

המונים, המונים עולים מסביב ועצמותיהם משוקות
בקול רעש ובידיהם—העצמות היבשות—חרבות שכורות
ורמחים שכורים; עצמות פניהם שחורות בעפר ארץ, אך
עיניהם בוערות בחוריקן בלפיד אש בליל אפל. ויהי
בהשמע שנית השם „ירושלים“, ותדעשנה העצמות היבשות.

2.

ויהי בלילות הבקר ויקם רבי יוסף דילה רינה
וחמשת תלמידיו ויצאו מירושלים וילכו צפונה. המה באו
עד הר הכרמל ויסורו אל מערת אליהו אשר ממול הים
הגדול. היא המערה אשר התחבא בה אליהו הנביא מפני
אחאב מלך ישראל וילינו שם.

ויהי בחצות הלילה וישבו לקונן על חרבן בית
המקדש, במשפטם מדי לילה בלילה—ותמלא המערה
אורות גדולים, אשר לא ראו עוד במוהם. ויהי כאשר
קראו:

עד אנה בכנה בציון ומספד בירושלים?

ונחרדו קירות המערות, ויחדד כל הר הכרמל וירעם
הים ממולו; וגלים אדירים התנשאו בקול שאון גדול
ויברקו הבריקו ורעמים הרעמו לעמם במרום.

ופתאם והנה המערה נבקעה ויראו השמים מעל
לראשיהם, והנה הם מכסים בענני אש וברקים ארפים
מקצה השמים ועד קציהם מתפתלים ביניהם בנחשים
אפים ורכב אש וסוסי להבות מתעופפים בין העננים
וירדים ממרום מטה מטה — — — — —

והנה הם עומדים בתחתית הקר, ואיש וזן ירד
ממרבבת האש ויתנצב לפני רבי יוסף ותלמידיו.

ופני האיש הנקן מאירים שבעתים באור הסמה
ועיניו — שבעתים בברק הברק ושערותיו—שבעתים בקו
השחר, והוא עמוק בלו בעני טהר קלים המרחפים על
פני תרקיע השביעי. וידעו כי אליהו הנביא הוא ויפלו על
פניהם.

עד אנה בכנה בציון ומספד בירושלים? — קראו
כיללה.

— עד אנה בכנה בציון? — רעש הר הקר לעמם.
— עד אנה בכנה בציון? — הרעים הים הגדול
לעמם.

והנה קול קורא:

רבי יוסף דילה רינה ותלמידיו באו אל תוך המערה
והסתו הוסיף להתפתל ולחשימיע את לחישתו האימה.
והמערה עמקה ואפלה מאד, אך שני ניצוצי-אור נקים
בשני כוכבים קטנים הנשקפים בעד עננה שחורה האירו
לפניהם את הדרך. נירדו מטה מטה במעלות אבני גזית
עד בואם לפני סלע גדול אשר חסם לפניהם את הדרך.
ורבי יוסף דילה רינה קרא שלש פעמים:

סלע, סלע, פתח דלתיד!

נורם הסלע ונתגלגל הצדה — והנה פתח קטן פתוח
לפניהם, ויבאו אל תוך מערה שניה, והסלע הגדול שב
ניתגלגל על הפתח ויכסנו. והמערה עמקה ואפלה מאד,
אך שני ניצוצי-אור נקים בשני כוכבים קטנים הנשקפים
מבעד עננה שחורה. האירו להם מעט את הדרך. ונירדו
מטה מטה במעלות אבני גזית; ויבכל אשר הוסיפו
לדרת בן-הלבו ניצוצי-האור הלוח וכהה, עד אשר געלמו
כלה, ועלמה גדולה היתה מסביב.

וירדו וירדו מטה מטה — ואין סוף למעלות האבנים,
ואין סוף למערת האפל, ויבכל אשר הוסיפו לדרת, בן
הלכה העלמה הלוח ונרול, הלוח ועמק מאד. פתאם עלה
שאן באניהם בשאון גלים השוטפים ומתגלגלים בהמלה
רבה ומתפוצצים אל הסלעים ונהפכים לקצף לבן.

בעבר רגעים מספר הגיעו עד שפת סלע הזורם
ברעש והמלה, והקצף הלכן המבססה את פניו נשקף
לעניהם מתוך האפלה, אך מתוך המלת הגלים המתקצפים
הגיע לאניהם קול מנינה רבה מאד, עד אשר יצאה נפשם
בשמעם אותה. רבי יוסף דילה רינה ותלמידיו ישובו רגע
על שפת הסלע וינחו.

אז קם רבי יוסף ויקרא:

סלע, סלע, פתח דלתיד!

ויברגע נדם הסלע הוצף ויחרישו הגלים הזורמים
ויקומו המים הגזולים ויעמדו כמו גר. וירדו כלם אל תוך
הסלע וימצאו שם דלת קטנה: רבי יוסף הריג את המטה
אשר בידו וידפק על הדלת שלש פעמים ותפתח הדלת
ברגע —

אור גדול וגעים ורד ורגע מסביב, והאור לא אור
החמה הוא, ולא אור הלבנה הוא, כי גדול ומזהיר הוא
שבעתים מאור החמה, וגעים ורד הוא שבעים ושבעה
מאור הלבנה, ושפוד האור על העמק הנחמד ועל שורות
התמרים הענקים ועל ערנות הבשם בהדרות ועל סלע
הבדלח המתגלגל ומשתובב לרגלי השושנים והתבצלות
הנוצצות מסביב, ומבינות לתמרים הרעננים תראה
תמונת אורה נפלאה, ותתמונה עטופה כלה בערפלי מחר
ונחור לה — הקשת אשר בענן, ופני שבע שמשות לתמונה
ועיני אלפי כוכבים לה.

ועיני רבי יוסף דילה רינה ברו פתאם מרב האור

ותרעשנה התרבות השכורות, וסערת אנהה מרה נשמעה
מסביב ואחריה קול יללה אימה אשר הרעישו את הארץ
ואת שמי השמים:

ירושלים — שממה! ירושלים — שממה!!

ומטר כוכבי-דמעות נסד ממרום השמים ויפלו על
צללי הגבורים-המתים ויורמו הכוכבים-הדמעות וישטפו
הלאה במוכר החרים וירדו אל תעמק ויפלו אל ים בנרת.
וירתח הים השוקט הנה ויהמו ויורמו גליו תקלים
ויתמרמרו מאד, וישטפו הלאה הלאה ברעש והמלה עד
נפלים אל ים המלח — ויעלמו.

והיללה הקיפה את כל הכפר וישמע ההר מכל
ההרים הקרובים והרחוקים אשר מסביב, מהרי זבלון
ומהרי נפתלי ומהרי הגלעז, אשר מעבר לים בנרת:

ירושלים — שממה!! ירושלים — שממה!!

השחר עלה על הארץ ותדם היללה וישובו הגבורים
אל קבריהם ותשקט הכפר אשר מסביב — אך מטר
הכוכבים-הדמעות לא חדל לטפטף ממרום עד צאת
השמש על הארץ. אז קם רבי יוסף דילה רינה ותלמידיו
ויילכו לדרךם לבוא צפתה, עלו הרים וירדו בקעות, ויבכל
אשר ירדו ויבכל אשר דרכה בן רגלם שמעו אנניהם הר
קול העולה מן הארץ:

ירושלים שממה! ירושלים שממה!

ה.

היום רפה לערב והמה באו צפתה ויסורו אל בית
המדרש ויעמדו בפנה על יד הפתח ויתפללו תפלת המנחה
בצבור, והנה כל הרואה את האורחים האלה ואמר: אך
עניים המה החוורים על הפתחים, ולא שמו אליהם לב.
ויהי אחר המנחה ויקומו ויצאו את העיר וירדו בין ההרים
ויבאו עד כפר מירון.

השמש באה לפאת ים; אך כניה האחרונים האירו
עוד את ראשי ההרים באור אדמדם, ויהי דמיונם בענקים
אשר פובעי וקב מזהירים על ראשם. ורבי יוסף דילה
רינה נשא את עיניו אל ההרים וירא והנה עמוד ענן
מתרומם מעל אחד ההרים ומתמר ועולה עד לב השמים,
נבדע כי שם מערת רבי שמעון בן יוחאי, ונקם וילך אל
ההר ההוא ותמשות תלמידיו הלכו אחריה — ויהי באשר
עמדו ורגליהם בתחתית ההר ויראו והנה פתח קטן לפניהם
ועל הפתח מסביב מתפתל פתן גדול ונורא מאד; ועיני
הפתח מבריקות באש קרה, ופיו פעור כקבר עמק לבלע
את כל הקרב אליו, והוא משמיע קול לחישת-זעם אימה
מאד. אך רבי יוסף דילה רינה לא נבהל מפניו ויקרב אל
פתח המערה ויקרא שלש פעמים:

פתח, פתח, פתח דלתיד!

וישמע הפתח נידם ויתחל להתפתל ויסגר את פיו;
אך עיניו הקטנות הבריקו עוד באש קרה לעמת הקאים.

והאבות יושבים ושומעים ומתענגים ומלאכי עדן
קלים מרחפים ממעל ושומעים ומתענגים.

וניצוצות האור מנתזים ומנתזים מפיו ומעופפים
ומתרוממים מעלה מעלה ונעלמים במרומי אין קץ.
ואליהו הנביא הציג את רבי יוסף דילה רינה לפני
רבי שמעון בן יוחאי ולפני האבות ויאמר:

— הנה האיש אשר נשבע את השבעה הנדולה כי
לא ישקט ולא ינוח עד אשר יתק את בבלי האש מעל
ידי המשיח. ובא ונאל את עמו ונאל את ארצו וקנה את
היכל הקדש על מבוגו.

רבי שמעון בן יוחאי והאבות נתנו בו את עיניהם
המזהירות וביטו בו ומן רב — ולא יכל רבי יוסף דילה
רינה לשאת את המבטים המזהירים האלה ויפל על פניו
ארצה ויבקא:

— הושיעה רבי הקדוש! וליעני ונני כן!
הורוני מה אעשה! הורוני — למען בניכם שגלו למען
מקדשים ששטמו למען ארצם שחרבה ולמען שם אלהי
ישראל המחלל. הנה חנוני חנוני! הורוני מה אעשה!
ודמעות מרות ולנו עיני רבי יוסף דילה רינה בקראו
את הקריאה הזאת.

(עוד יבא)

ש. ל. גרדון.

והזהר השפוכים מסביב. ויעמד על מקומו נדהם ונפעם.
ולא ידע נפשו. והנה איש וקן נגש אליו.
— שלום עליך בני! — קרא הקול בקול מלא אהבה
ורחמים. וישט לו את ידו. רבי יוסף נשא את עיניו אל
הקול הנפלא וידע כי הוא אליהו הנביא.
— עליך שלום רבי ומורי! — ענה בקול רועד.
הנה באתי באשר צויתני.

ויהי אך נגיע נגע בבק אליהו ורום חדשה — רוח
הקדש — נחה עליו פתאום ונרא את אשר לא ראה עזה
וישמע את אשר לא שמע עזה. וידע את אשר לא ידע עוד
עד הרגע ההוא.

ורבי יוסף דילה רינה נשא שנית את עיניו אל בינות
לתמרים הרעננים ונרא את רבי שמעון בן יוחאי — הוא
תמונת האור אשר ראה בראשונה — והנה הוא יושב
ודורש בסתרי התורה ואלעזר בנו יושב על ידו והאבות
אברהם. יצחק ויעקב. ואליהו הנביא מסביב להם. כלם
עטופים בענני טהרה ופניהם מאירים במאורות אשר בשמי
השמים; מאורות שהשמש והירח והכוכבים יחד במוהם
באין הם לעמקתם.

ורבי שמעון בן יוחאי דורש ומגלה רזין דרזין סודי
סודות מסתרי התורה; הוא מדבר — וניצוצות-אור
מנתזים מפיו בלי הרף. וניצוצות מעופפים ומתרוממים
מעלה מעלה עד שהם נעלמים במרומי אין קץ.

הורים בקרניליה.

הפֿלג הסתומ.

(אגדה, ערבית).

III.

ויהי כבוא אל-קיס-סורי עד הפלג הנה וירא את מימיו הנבים כברלח, וישמע צליל הגלים המישתפכים במנגינה נפלאה. וירא את הפרחים הנפים המטים את ראשיהם אל הגלים באהבה וישתאה מאד...

הוא חש שלבו תקשה הולך ונמוג, הולך ונרד מרגע לרגע.

אך בראותו את הנוסעים העופים החונים על שפת הפלג וימלא לבו אכזריות וחמה נוראה. ויצו לתפשם ולשחטם אל הפלג...

ויקצפו ציה גם לברת את העצים הרעננים ולרמס את הפרחים הנפלאים... ואחריו בן לסתם גם את הפלג... ויהי כאשר שחטו את הנוסעים האמללים אל הפלג ויאדימו מימיו הנפים ויהיו לדם... ויאדימו הגלים ותדם מנגינתם הנפלאה. אך כאשר נגשו אנשי חילו לסתם את הפלג, נשמע פתאם קול אנהה נוראה ואימה מאד. וישמע אל-קיס-סורי את הקול הזה ויתרופל מעל גמלו ויתעלה; שמועו העבים את האנהה הזאת ויתקדדו וינעפו וירבו בקריים ורעמים בחמתם, שמע רוח המדבר וינעף וישמע קול יללה ונעמק הרי חול באפו וישתקם ויפורם על פני הרוצח המתעלה ויחנק מחת כבד משאם - וימת.

IV.

המלה ורעש בשמים. נשמת הערין הובאה לפני כס משפט אלה לשפטה על כל עונותיה. והמלאכים רצים רצוא ושוב מבקלים ורחופים ומשיקים בבגדיהם המאירות. אך אלה נתן קולו - ויהי דממה עמקה בכל רחבי השמים: - באנה, הנשמות, והעדנה בגפש אל-קיס-סורי החוטאת!

ומכל רוחות השמים נשמע קול משק בנפוס ותבאנה רבוא רבבות נשמות השחוטות וההרוגים בירי הרוצח הנורא ותבקיענה לפני כסא אלה:

— את בני שחט הרוצח לעיני!

— את אבותי הרג הערין הנה!

— את בשר אחי סרק במסרקות של ברזל!

— את ילדי נפץ אל הסלע!

— ואת עוללי שרף באש!

— ואותי... ואותי... ואותי...

בה כבי הנשמות ותתנפחנה ותבקשנה מאת אלה

לנקם את נקמתם.

ויהיו נחלי הדם ששפך אל-קיס-סורי בציני, רתחו

פתאם לנגד עיניו ויהיו לים דם גדול ונורא הפוער בגליו

מסביב. רבבות הרוגים פרפרו לעיניו ויאנקו נאקות אימה

בקול רעם אדיר.

ונשמת אל-קיס-סורי לא נעה ולא נעה.

ותבאנה גם רוחות התמרים האדירים אשר קבת.

ונשמות הפרחים הנפלאים אשר רמס בדרך - ותבקיענה.

והוא לא נע ולא נע.

ופתאם נשמע קול יללה וקה ומרה מאד מאד.

ויתרר הקול הנה את השמים ושמי השמים. ותדמנה כל

הנשמות הבזיכות, המלאכים התחלתיו ונסתירו את פניהם

מחת בניהם ויכבו בדממה, ויתחלחל גם אלה נכסא

המשפט רעד מתחיו. - זה הנה קול הפלג הסתומ, שקא

גם הוא להעיד בנשמת אל-קיס-סורי את חטאתה.

— פלג וך הייתי בארץ-נשמע קול מתוך היללה. -

אלה נתנו במדבר שממה וישימי לברכה; ונבא כל צמא

ועוף ונחשו על גדותי וישברו צמאם במימי הנבים. כל

סיתו המדבר שתי את מימי ויברכוני ויחללו את שם אלה.

ונבא האכזר הנה וישמאני בדם האנשים ויסתמני. נקם-נא

אלה הטוב, את נקמתי, נקם-נא!

וקול הפלג הסתומ נשמע בכל מרחבי השמים ויהי

לאנהה מרה מאד באנהה אשר שמע אל-קיס-סורי בהסתם

הפלג הנה - ותשמע נשמת הרוצח את האנהה הזאת

ותתחלחל ותבקע ותפל לרגלי אלה הוועה:

וְיִזְרְעָה אֶת עֲמָלָא וְאֶסוֹן, וְכָבֵד קֶצֶה בְּיִזְרְעָה וּבְעִבְרָתָהּ
הָאִזְרְעָה הַזֹּאת וְהִיא נִזְרְדָת הַלָּאָה הַלָּאָה וּבִזְכִּיָּה וְנִזְנָחָת
וְאִנְחוּתָהּ שׁוֹמְמוֹת, שׁוֹמְמוֹת מָאֵר, כָּל הָעוֹלָם צָר לָהּ.
חֲפָצָה הִיא חַיִּים אַחֲרִים, חַיִּים שֶׁל טוֹב וְאַתְבָּה, חַיִּים שֶׁל
אֲשֶׁר וְנִיל, וְהִיא מִתְפַּלֶּלֶת וּמִבְקֶשֶׁת בְּחַמִּים, אֶת שְׁעֵי
הַתְּפִלָּה סְגוּרִים לְפָנֶיהָ וְאֵלֶּה הַרְחֵקוּ לֹא יִקְשִׁיב לִילְלוּתֶיהָ...

וְעַד הַיּוֹם – מִסְפָּרִים הַנִּסְעִים בְּמִדְבַּר סִינָי –
יִשְׁמַע שֵׁם בְּלִילוֹת קוֹל בְּכִי מִזֶּר מָאֵר; וְהַקוֹל הוֹלֵךְ וְנִדּוֹל
הוֹלֵךְ וְיִזְרַע וְנִשְׁמַע בְּקוֹל אִישׁ חֲשׂוֹן מַעֲצָמַת מִכְאוּבִּיָּה
וּפְתָאֵם יִמּוֹג הַקוֹל וְיִתְפַּזֵּץ לְאַלְפֵי הַיָּד וְלֵלָה – וְיִדָּם. –
שׁוֹמְעִים הַגְּמִלִים אֶת הַקוֹל הַזֶּה וְנִבְרָלִים וְכוֹרְעִים וּמְחַטְטִים
בְּאַפִּיקָם בְּחוּץ הַמִּצְנֵן, שׁוֹמְעֵי הָאֲרֶזֶה, מִלֵּךְ הַמִּדְבָּר, אֶת
הַקוֹל הַזֶּה וְעוֹב אֶת מִדְבָּרוֹ וְהַתְּחַבֵּא בְּמַעֲרָה – זֶה הוּא קוֹל
נִשְׁמַת אֶל־קִיסְמוֹרֵי הַמִּתְעַדָּה...

ז. יְשִׁיָּאֵה.

– חֲטָאתִי אֵלֶּה, חֲטָאתִי! חוֹם נָא! חֲמַל נָא!

וְהִנֵּה קוֹל אֵלֶּה קוֹרָא:

– יֵעַן אֲשֶׁר לֹא חֲמַלְתָּ עָלַי כִּי וְתִשְׁפֹּךְ אֶת דַּמְּי
בְּמִים, יֵעַן אֲשֶׁר לֹא חֲמַלְתָּ עָלַי מַעֲשֵׂי יָדַי וְתִשְׁרָפֶם וְתִרְמָסֶם.
יֵעַן אֲשֶׁר סָתַמְתָּ אֶת הַפֶּלֶא הַזֶּה בְּמִדְבָּר הַשָּׁמַיִם – לִכֵּן לְאֶרֶץ
תִּיבֵר, שָׁם תִּנָּחֵם שָׁם תִּתְעַנֶּה לְעוֹלָם.

וְהַשָּׁמַיִם נִבְקְעוּ תַּחַת הַנִּשְׁמָה הַחוֹטָאֵת וְהִיא נִזְרָקָה
וְתִפֹּל אֶרֶצָה.

וּמֵאֵן תּוֹעָה הַנִּשְׁמָה הַחוֹטָאֵת בְּאֶרֶץ, תּוֹעָה הִיא מֵהָר
אֶל הָר וּמִבְקָעָה אֶל בְּקָעָה, תּוֹעָה וּמִלֵּלֶת, וְקוֹל בְּכִי הַרְוִיָּה
עוֹלָה בְּאִזְנוֹת תְּמִיד, וְנִתְרִי הַדָּם שִׁשְׁפָּכָה רוֹתְחִים וּמִתְנַשְּׁשִׁים
לְפָנֶיהָ תְּמִיד, שׁוֹמְעֵת הִיא אֶת בְּכִי הַפֶּלֶא הַסֵּתִים – וְהִיא
מִשְׁתַּנֶּגֶת וְסוֹאֶנֶת מַעֲצָמַת מִכְאוּבִּיָּה, בּוֹכָה הִיא עִם הַסַּעֲרָה
בְּלִילוֹת הַחֲרָף וּבְלִילוֹת הַסֶּתֶם הַשׁוֹמְמִים, וּבְקִצְפָה עוֹבֶרֶת
הִיא כְּדָבָר בְּאֶפֶס וְיִזְרְעָה רָעָה וְאֶסוֹן עַל כָּל סְבִיבוֹתֶיהָ.
הִיא יֹאקֶטת רַעַל בְּפִי הַחֲשָׁשִׁים וְשִׁנְאָה וְקִנְאָה בְּלִבּוֹת
הָאֲנָשִׁים, כִּכָּה תּוֹעָה הַנִּשְׁמָה מִקֶּצֶה הָאֶרֶץ וְעַד קֶצֶה, תּוֹעָה

חדשות.

הַיּוֹן עֲבָרִי, – בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת חֲזָקָה נִעְרָף בְּעִיר רוֹמָל
הַיּוֹן עֲבָרִי בְּשֵׁם יְהוּדָה הַמַּכְבִּי, שַׁחְבֵּר הַמִּינִיָּה, וְהַסּוֹפֵר ק, ל.
סִילְמָן, הַיּוֹן הַעֲבָרִי הַזֶּה, בֵּן שְׁלֹשׁ מַעֲרָבוֹת, נִעְבֵּד עַל יְדֵי תַלְמִידֵי
הַחֲדָר הַעֲבָרִי שֶׁל הַמִּינִיָּה מֵר אֶדְלֵר בְּאוֹלָם הַתַּאֲמֵר הַגָּדוֹל
שֶׁבְּעִיר, מִסְבְּרֵי הַנֶּשֶׁף הַזֶּה הָיוּ שְׁלֹשָׁה מִזְרֵי הַחֲדָר הַעֲבָרִי: מֵר
אֶדְלֵר, מֵר סִילְמָן (הַמַּחְבֵּר) וּמֵר בְּרָכוֹ; הַמֵּן רַב מִנְכְּבֵדִי הַעִיר
וּמִשְׁכִּילִיָּה נֶאֱסָפוּ וּבָאוּ אֶל אוֹלָם הַתַּאֲמֵר לְרֹאוֹת וּלְשִׁמֵּעַ אֶת הַפֶּלֶא
הַגָּדוֹל אִיד וְלִדִּים בְּכִי שְׁמוּנָה אוֹ שְׁשֵׁנִים עוֹרְכִים מַחֲוֶה עֲבָרִי
בְּעִבְרִית, דָּבָר אֲשֶׁר לֹא נִרְאָה וְלֹא נִשְׁמַע עוֹר, וְלִשְׁמַחַת לֵב כָּל
אוֹהֲבֵי שְׁפָתָנוּ מִלֹּא הַיִּלְדִּים הַמִּשְׁחָקִים אֶת תַּפְקִידָם (תַּפְקִיד רֶאֱלָלֶה

Pol. 16) בְּאֶפֶס נִעְלָה.

רֶשֶׁם גָּדוֹל עָשָׂה עַל הַשׁוֹמְעִים מִתְחִירוֹ הַזֶּקֶן (הוּא הַמַּחְבֵּר
מֵר סִילְמָן בְּעֶצְמוֹ) בְּדִבְרָיו בְּנִאמְרִים בְּרָגֶשׁ עוֹ וּבְהַתְּלַחֲבוֹת גְּדוֹלָה,
בְּרָבְרוֹ עַל הָרָעָה אֲשֶׁר מִצָּאָה אֶת עַמּוֹ וְאַרְצוֹ מִיַּד הָאוֹיֵב, לְשִׁמֵּעַ
דְּבָרָיו וְלִנּוֹ עֵינָיו רַבּוֹת דְּמַעֲת, וְיִסָּה וְנִתְדָּר הִיָּה הַמַּחֲוֶה בְּאֶשֶׁר
הוֹפִיעוּ עַל הַבְּמָה חֲמֶשֶׁת בְּכִי מִתְחִירוֹ: יוֹחֵן (בְּרִיצִין רִיוִין), שְׁמַעוֹן
(שְׁמִיאל מִכָּל חֵיתִי), יְהוּדָה (יְהוּדָה פִּינְקֶלְשְׁטִין), אֶלְעָזָר (מִשָּׁה
קוֹבְרֶסְקִי), יוֹהָנָן (יְהוֹשֻׁעַ שְׁצִיב), כָּלֵם יִלְדִּים בְּכִי שְׁמוּנָה, שְׁשֵׁנִים
שְׁנִיָּהם מִפִּיקִים רוֹת גְּבוּרָה וְאֶמֶץ לֵב, וְיְהוּדָה הַמַּכְבִּי, הוּא

כָּל הַמִּשְׁחָקִים עַל הַבְּמָה הָיוּ לְבוֹשִׁים בְּשֵׁם עַמִּי אֲרָצוֹת
הַקֶּדֶם וּבִיבֵי כָּל יְתֵר הַיִּלְדִּים חִיל צָבָא יְהוּדָה הַמַּכְבִּי הָיוּ דְּנָלִים
וְנִשְׁק: חֲרֻבוֹת שְׁלוֹפוֹת וְקִדְמוֹת בְּמַחֲוֶה עֲרוֹךְ לְמַלְחָמָה.

אַחֲרֵי חֵם הַמַּחֲוֶה קִרְאוּ יִלְדִּים בְּהַשְׁמָעָה יִסָּה שִׁירִים
לְאִמָּיוֹם: "יֵר חֲזָקָה" מֵאֵת א, ל, לִיבִישְׁצֶק, "בְּשִׁכִּיל הַמִּשְׁחָה" מֵאֵת
דוֹר פְּרִישְׁמָן וְאַחַד מִשִּׁירֵי נ, פִּינֵס.

לְסוֹף קִרְאוּ בְּדִיחָה בְּשֵׁם "עֲרֻבוֹת" שַׁחְבֵּר מֵר אֶדְלֵר.
בְּמִשְׁךְ כָּל הָעֶרֶב נִשְׁמַע בֶּקֶר הַדְּבוּר הַעֲבָרִי: זֶם אֵלֶּה שְׁאִינִם
יִזְרְעִים אֶת שְׁפָתָנוּ הַתַּאֲמִצוֹ לְנִמְגֵם, לְפָחוֹת, אִיוֹ מֶלֶךְ עֲבָרִית, כִּי
נָחָה רוֹת הַשְּׁפָה הַעֲבָרִית עַל כָּל הַמֵּן הַנֶּאֱסָפִים, הַמִּנְגִּים וְנִנּוֹ בֶּקֶר
מִנְּנוֹת לְאִמָּיוֹת (שִׁיר, הַתְּקוּרָה וְעוֹד) בְּלִיַּת מִקְהֶלֶת מְשׁוֹרְרִים
מִבְּנֵי הָעִירִים.

ולא יקחו מבנות המחמדים לרם לנשים. אינם קונים בשר לא מאת המחמדים ולא מאת הנוצרים. כי אם מאת היהודים. אך ביום רצונם הגדול, צום אוזיה, הם מתראים לפני המחמדים כמתענים, לא יאכלו ולא ישתו וגם ממקטרת (גרזילה) יגורו ביום ההוא פאנשים מחמדים נוצרי דת הקוראן.

המ"ל: הוצאת "תושיה" בורשה.

העורכים: א. ל. בן-אביגדור וז. ל. גרדון.

כתבת ה"עולם הקטן":

КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО "ТУШИЯ", ВАРШАВА.
Verlag „TUSCHIAH“, Warschau.

המנויים הנכבדים

שחתמו על ה"עולם קמן" בטרם שהזל מחירו ושלמו דמי התימתם לפי המחיה חישן: ששה רובל לשנה וכו' מתבקשים להודיע לנו מה לעשות בכסף הנותר מדמי התימתם. לפי המחיר החדש, המזל: 4 רובל לשנה וכו' — אם לשלוח תמורתו את "הפדגוג" או ספרים מהוצאתנו או הוצאת אחרים, או להשאירו ע"ה התימתם הבאה — בכדי שנדע איך לרשום את נותרי הכספים הנ"ל העמוסים עתה בפנקסינו בלי תנועה.

ברגשי כבוד

המערכת.

Заклад Freblowski Izraeliski

(יודישע פֿרעכעל-אנשטאלט)

Celiny Witkowskiew

3 Leszno, 31. (13—20)

שיין

שרייבען פֿערשיערענע שריפטען
ערלערנט אין 20 לעקציען ריא
ערבסטע צובראכענע אוינר געצי
סערטע האנדשריפטען, עכט
קאלליגראפיע ישי מייטעלבוים,
נייע מילע 88 מעין 56.
13 (4—4)

אגדת דוכרי עברית. — בעיר רסין (פלך קובנה) נוסדה אגדת דוכרי עברית, חברי האגדה נאספים יחד פעם בשבוע. גם עשו להם התכרים לחק לדבר עברית גם בינם לבין עצמם. בעת הראשונה היה קשה להם הדבור העברי, אך הם התרגלו בו מהר ועתה הם ממחרים לדבר בה בכשפה חיה.

סער גרדל. — בעיר הנוכרת למעלה ובסביבותיה קמה באור ליום ו' שלשה עשר יום לחדש הקפר סערה נוראה, אשר הסבה נזקים גדולים. הרבה נזות נקרעו והשכלו לארץ, בגינים רבים גדרסו וכרמות רבות נקברו תחתם חיים.

הנחיות ודרכים

ידיעות שונות.

יהודים נסתרים. — בעיר מרן (פרומה מערבא של אסיה ושיבת לרוסיה) נמצאים יהודים הנקראים בפי יושבי המקום בעלי דת מחמד, בשם "היודים", לאמר: חדשים מקרוב באו, רבם באו לשבת שם ממשחר ומחורסן אשר בארץ פהם הקרובה. בשם "היודים" קוראים המחמדים לאיש שבא מקרוב בכרית דתם, ובעיר משהד, שהיא מקום אחד המסגרים (מסגר — בית הפלה למחמדים) היותר קרשים לפריסם, היו היהודים אנוסים לקבל עליהם דת מחמד; אך, כמו האנוסים לפנים בארץ ספרד, הם שומרים בסתר את חקי תורת ישראל, אל המסגר המחמדי לא ילכו ובסתר יתנוכו לבא אל בית הכנסת של היהודים הכוכרים להחפלה שם. בימי השבת אינם עוסקים במסחר, אף כי חנויותיהם פתוחות; כי הן מושכים בקן את בניהם הקטנים, ובבוא איש לקנות דבר-מה, הם אומרים, כי בעל החנות איננו, את בנותיהם לא ישיאו לאיש מחמדי

חל"צ לשנת הארבעים ושלש 1903

המלץ

זמן העתונים העכרים וראשון לכל תנועה מעילה בישראל, מכתב עזי לכל דבר הננוע ליהודים בפרט ולעניי מדינה, ספרות ומדע בכלל.

יוצא בפסברבורג מדי יום ביומו.

על ידי ל. רפנוביץ (איש יהודי)

מחיר המלץ עם הוספתו:

ברוסא: לשנה 10 ר', לחצי שנה 5 ר', לרבע 2.50 ר'

לחודש 85 קאפ.

בשאר ארצות: לקבל של פנקסים בשכונת כי' עלים:

לשנה 12 ר', לחצי שנה 6 ר', לרבע 3 ר', לחודש 1 ר'.

חזרתי המלץ יקבלי בשנת 1903

ספר המתאמת הגדול

(קונקורדנציה עברית וארמית שלמה וערוכה בכל הוצאה המלץ) במחיר מצער מאד.

מחיר כל חלק ספד-הפיקאומות הגדול היה לוחמי המלץ

הוא רק 22 קאפ, עם המשלוח 30 קאפ.

כתבת המלץ:

Редакция изд. "Гамелинг" С.-Петербург,

Торговая 17.

Rédaction du "Hannéiz" St.-Petersbourg,

rue Torgova 17.

ננשנו להוציא בתור הוספה מיוחדת לעולם קטן ירחון פרנזי בעד ההורים והמורים בשם:

הפדגוג

בו יבואו מאמרים בכל מקצועות החנוך וההוראה, ההדרכות במקצוע החנוך, החנוך העברי בוחסו אל החנוך הכללי, השקפה על מהלך החנוך בא"י ובחול: החרדים, הת"ת ובתי הספר, מאמרים ע"ד הטבת המצב החמרי והרוחני של המורים והמלמדים; דו"ח מאספות מורים, כרוניקה מעולם ההוראה העברית והמורים העבריים. בקרת ספרי תלמוד והקריאה לבני הנעורים, שאלות ותשובות בעניני החנוך והתלמוד במעשה; לשכת מודיעין (ביורא) בעד הורים ובתי ספר המבקשים להם מורים, ובעד מורים המבקשים להם משרות ומקומות להוראה.

יציאה חוברת ב"ג

זוה תכן עניניה:

(א) בתי ספר של פרבל ונחיצות גני ילדים עברים (סוף) — נח פינס; (ב) חרבות הרגש המוסרי אצל הילדים הקטנים — תרגום אחר המורים; (ג) פסטלוצי בתור מהנדס העם (סוף) — פרופסור לודוויג שטיין (תרגום ש. רוזנפלד); (ד) רעיונות על דבר החנוך — בן-משה; (ה) הקריאה העברית (המשך) — בן-זאב; (ו) מכתבי טולסטוי על החנוך — * (ז) הרצאת הר"ר לגר; (ח) בקרת ספרים — י. י. גלס; (ט) בעתונים; (י) כרוניקה; (יא) מודעות. מחיר "הפדגוג": 3 ר' לשנה, 3.50 ר' לחצי שנה, 75 ק' לרבע שנה. לחותמי "העולם קטן" 2 ר' לשנה, 1 ר' לחצי שנה, 50 ק' לרבע ש'.

פרוספקט מפורט ע"ד "העולם קטן" והפדגוג" ישלה חנם לכל דורש

Verlag „TUSCHJAH“, Warschau. | Книгоиздательство „ТУШІЯ“, Варшава.

בע"פ: נובליפין נו' 7, מעון 9.

לשכת המודיעין שבמערכת "הפדגוג"

מתכבדת להציע לפני ההורים ומחזיקי בתי הספר העבריים והחרדים המתקנים המבקשים להם מורים עברים לפנות אליה בדרישותיהם בצורך הצעת תנאים; ולפני המורים העבריים המבקשים להם משרות הוראה להודיע לה את ששת הוראות ומדרגת השכלתם ואם יש להם תעודות-הוראה ואיזה ההורים ומחזיקי בתי-הספרים להרעים את מודעותיהם אלה ב"הפדגוג" ישלמו בעד כל מודעה בהרפסת פעם אחת 1 רובל. והמורים המבקשים להם משרות הוראה — חמשים קאפ'.

בית מסחר הספרים של

ר' מנשה קדישזאהן ושותפיו

נעתק מרחוב נאלעווקי נו' 39

לרחוב נענשא נו' 14.

בבית המסחר הזה נמצא למכירה לבר תוצאותיהם: חומש ע"ט מ"י עם למפ"י על נייר פשוט, ועל נייר רענאל, חק לישראל לה"ק על נייר פשוט ורענאל, חק לישראל ע"ט על נייר פשוט ועל נייר רענאל, חומש כ"י פ"י, וש"ס ירושלמי על נייר פשוט ורענאל, גם כל מיני ספרים מכל הדפוסים הן ספרי חו"ל והן ספרי דפוס יולנא ווארשא לובלין ופיעטריקוב. ממלא רצון הקונה עצמיו. 14

ארדעסע:

M. Кадишсонъ, Варшава, Гусья 14.

מראשית שנת תרס"ג נעשו שנויים לטובה בהוצאת העתון המצויר לבני הנעורים

עולם קטן

(א) "העולם קטן" הוא מעתה מנוקד כלו. התכן יותר קל ונוח.

(ב) הפורמט נשתנה לטוב וליופי. האותיות הן יותר בהירות, והצוירים — יותר יפים.

(ג) תחת המחיר הקודם, 6 רובל לשנה, נקצב מעתה המחיר

רק 4 רובל לשנה

2 רובל לחצי שנה, 1 רובל לרבע שנה.

החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה

יפה חנם. דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1903 ГОДЪ.

на два еженедельные иллюстрированных журнала для ДЕТЕЙ И ЮНОШЕСТВА

ЗАДУШЕВНОЕ СЛОВО

МЛАДШИЙ ВОЗРАСТЪ (5—9 лѣтъ). Въ теченіе 1903 года будетъ выслано: 52 № интереснаго, богато иллюстрированнаго журнала и 7 ПРЕМІЙ, въ число которыхъ войдутъ: а) БОЛЬШАЯ КАРТИНА художн. А. Вагнера «СЪ ДНЕМЪ АНГЕЛА», великолѣпно исполн. въ 24 краски и б) иллюстр. книжечекъ «НОВОЙ БИБЛОТЕЧКИ ЗАДУШЕВНАГО СЛОВА» п. а. «Юная Россія», 4) Театръ для дѣтей старшаго возраста, 5) Игра въ азырицы, 6) Мастерская игрушки, 7) Календарь русской учащейся молодежи въ изданіи, перепл. и 7) «Трудъ и отдыхъ» въ 12 вып. Старшій ВОЗРАСТЪ (9—14 лѣтъ). Въ теченіе 1903 года будетъ выслано: 52 № интереснаго журнала съ массою иллюстрацій и 7 ПРЕМІЙ, состоящ. изъ слѣдующ. иллюстр. изданій: 1) Альбомъ картинъ Отечественн. войнъ, 1812 годъ въ больш. форм., 2) Русскіе Колѣбл. и Робин-зонн, 3) Альбомъ автотип. карт. съ прозв. русск. художниковъ, п. а. «Юная Россія», 4) Театръ для дѣтей старшаго возраста, 5) Игра въ азырицы, 6) Календарь русской учащейся молодежи въ изданіи, перепл. и 7) «Трудъ и отдыхъ» въ 12 вып. Сверхъ всѣхъ перечисленныхъ изданій, подписчикамъ каждаго изданія будутъ высылаться бесплатно въ теченіе года два журнала для РОДИТЕЛЕЙ и ВОСПИТАТЕЛЕЙ: «ПЕДАГОГИЧЕСКІЙ ЛИСТОНЪ» въ видѣ нѣск. отдѣловъ, вклинжекъ и «ДѢТСКІЯ МОДЫ» съ рисунк. востѣпш. дѣтск. платьевъ, работъ, практическими совѣтами и т. д.

ПОДПИСНОЙ ГОДЪ СЪ 1 НОЯБРЯ 1902 г.

Подписная цѣна на каждый журналъ съ доставкой и перес. 6 руб. Допускается разсрочка платежа по 2 рубля: при подпискѣ, къ 1 февраля и къ 1 мая. При подпискѣ, во избѣжаніе ошибокъ, покорнѣйше просить обозначать, для какого возраста слѣдуетъ высылать журналъ.

Подписка на «ЗАДУШЕВНОЕ СЛОВО» принимается въ книжныхъ магазинахъ Товарищества М. О. ВОЛФЪ; С.-Петербургъ, Голосиннаго Двора, № 18, и Москва, Кузнецкій Мостъ, д. Ждановыхъ.